

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 207:

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. (Orlovsydelse til ledige, til selvstændige og under frivilligt, ulønnet arbejde i udlandet).

Af arbejdsministeren (Jytte Andersen).
(Fremsat 24/2 93).

Sammen med denne sag foretoges de under nr. 4 og 5 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 208:

Forslag til lov om ændring af lov om orlovsydelse til uddannelse. (Udvidelse af orlovsperioden og personkredsen m.v.).

Af arbejdsministeren (Jytte Andersen).
(Fremsat 24/2 93).

5) Første behandling af lovforslag nr. L 209:

Forslag til lov om ændring af lov om forældreorlovsydelse. (Udvidelse af orlovsperioden og personkredsen m.v.).

Af arbejdsministeren (Jytte Andersen).
(Fremsat 24/2 93).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Ole Vagn Christensen (S):

De lovforslag, som vi her behandler, er forslag til ændringer af den aftale, der blev indgået, da vi sidste forår forhandlede om en aktiveringsaftale, og det gjorde vi på baggrund af en

arbejdsløshed på 310.000. Der blev sagt dengang, at med disse aktiveringsordninger – når de nu kom igennem her i Folketinget – ville der blive 58.000 færre ledige. Det var det tal, daværende finansminister Henning Dyremose lovede at aktiveringsaftalerne ville give.

I Socialdemokratiet advarede vi imod disse superoptimistiske skøn. Vi fandt tiltagene utilstrækkelige, om end de var et skridt i den rigtige retning. Vores nuværende arbejdsminister beskyldte finansministeren for at fremme politikerleden ved at komme med tal, der ikke havde hold i virkeligheden. Det viste sig desværre, at hun fik ret, det viste sig desværre at holde stik: I dag står vi med udsigten til over 350.000 ledige uden at kunne skue nogen væsentlig forbedring af situationen.

Jeg tror, vi må konstatere, at det kan være svært for befolkningen at forstå, at ledigheden synes at vokse i takt med, at vi forsøger at løse problemerne. Det er altså de hidtidige aktiveringsordningers manglende gennemslagskraft, der er den primære baggrund for, at syv partier i Folketinget satte sig ned og og forhandlede en omlægning af aktiveringsaftalen igennem. Det er de tre lovforslag, der nu er kommet ud af denne aftale, vi skal behandle her i dag.

Hvad er så de reelle ændringer i lovforslagene?

For det første indeholder lovforslagene orlovsmuligheder for ledige og selvstændige og ydelser til frivilligt, ulønnet arbejde i udlandet. Det er nyt, at ledige på denne måde kan blive fritaget for deres rådighedspligt og stadig bevare en ydelse på 80 pct. af dagpengemaximum. Ligeledes er det nyt, at selvstændige kan få denne ydelse. Begge tiltag finder vi i Socialdemokratiet positive. På arbejdsmarkedet bør der gælde regler, der sikrer alle lige muligheder for orlov. Her både til uddannelse og til børnepasning.

Med hensyn til mulighederne for at få støtte under frivilligt, ulønnet arbejde i udlandet finder vi det klart positivt, at dette nu kan lade sig gøre. I Danmark har vi et stort ansvar over for en række af verdens kriseramte områder, og på denne måde kan vi sikre, at flere økonomisk kan overkomme at yde deres bidrag. Vi har jo set, at der er meget stor interesse for sådant arbejde, men at det selvfølgelig har været uoverkommeligt at betale af egen lomme. De organisationer, det drejer sig om, har som re-

[Ole Vagn Christensen]

gel ikke selv midler til at lønne de frivillige. Derfor er det et nødvendigt tiltag, der her kommer frem. Vi må så være opmærksomme på, om ordningen er tilstrækkelig til, at vi også er i stand til at sikre rimelige forhold for den, der personligt vil yde den store indsats, det er at deltage i humanitært arbejde.

De to andre forslag omhandler udvidelse af de eksisterende uddannelses- og forældreorlovsordninger. Ud over som allerede nævnt at give ledige og selvstændige muligheder for at benytte disse orlovsformer er der en række tiltag, der skal lette adgangen til orlov. Det drejer sig bl.a. om muligheden for supplerende dagpenge. Ved denne ændring kan deltidsarbejdende i højere grad få økonomisk mulighed for at benytte orlovsordningerne. Begge ordninger udvides, så uddannelsesorlov kan gives i op til 52 uger og helt ned til 1 uge. Herudover ændres uddannelsesordningen således, at de nuværende krav om 7 års ansættelse inden for de seneste 10 år ændres til 3 år inden for de seneste 5 år.

Disse tiltag skal sikre, at betydelig flere kan nyde godt af ordningerne. Samtidig gives der i begge ordninger mulighed for, at arbejdsgiveren kan ansætte en midlertidigt ansat i stedet for en ledig som erstatning for en orlovssøgende. Det skulle gøre det betydelig mere fleksibelt for arbejdsgiverne at medvirke til orlovsordningerne.

Regelsættet for de ordninger, jeg her har nævnt, udløber alle den 31. december i år, således at der ikke kan træffes nye orlovsaftaler efter denne dato. Inden den tid skal vi altså have forhandlet nye tiltag igennem, hvis vi ønsker en fortsat aktiveringsindsats, hvilket vi gør i Socialdemokratiet.

Det er derfor også med stor glæde, vi har læst i den nye regerings program, at man ønsker en styrket aktiveringsindsats, bl.a. efter et helt andet princip: at det nu skal kunne betale sig at være aktiv. Jeg er overbevist om, at der her i Folketinget er bred enighed om, at det princip skal vi holde fast i.

Det betyder bl.a., at det principielt er forkert, at folk, der aktivt søger at dygtiggøre sig, kun kan få 80 pct. af dagpengene, mens den passive ydelse er på 100 pct. Denne forskel gør efter vores mening, at mange ikke har råd til at tage orlov. Hvis vi på længere sigt ønsker en rigtig gennemslagskraft af disse ordninger, må

vi indføre et motivationselement, der gør, at folk bliver belønnet for at uddanne sig, da det kommer os alle til gode. Målet må selvfølgelig være, at uddannelse skal kunne betale sig. Samfundet har glæde af folks videreuddannelse. Det er konstateret i en lang, lang række rapporter, og det står da også som en af de virkelige bæredygtige piller i regeringsgrundlaget. Og det bør den enkelte også kunne mærke.

I Socialdemokratiet kan vi selvfølgelig anbefale de tre lovforslag, vi behandler i dag. Det er et klart ansvar for os politikere at forsøge at dæmme op for den udvikling, der peger på flere og flere ledige i det danske samfund. Det, vi behandler i dag, er efter vores mening et skridt i den rigtige retning. Vi er kommet videre siden 8. maj-aftalen, der viste sig utilstrækkelig, men der er stadig et stykke vej, før vi når målet.

Jeg vil ikke stå her og love guld og grønne skove – det har ikke vist sig hensigtsmæssigt, det kunne man jo høre på min indledning – men jeg tør godt love, at vi i Socialdemokratiet vil være meget aktive, når vi løbende skal se på mulighederne for at løse det største problem, vi har i Danmark: den alt for store ledighed.

Per Stig Møller (KF):

Disse forslag er jo en opfølgning af den politik, som KV-regeringen lagde, og som førte til forliget i fjor. Forliget i fjor gav så ikke de arbejdspladser, vi havde ventet, og derfor var vi selvfølgelig indstillet på – uanset om vi fortsat var i regering eller ikke – at ændre aftalen fra i fjor for at få flere mennesker til at cirkulere ind i arbejdsmarkedet og også ud i forbindelse med orlov til uddannelse eller orlov i forbindelse med børnepasning.

For os er det oplagt, at det er vigtigt at nyttiggøre den ledige periode. Meningen er ikke, at man skal være passiv og henvist til bare at sidde og kigge på en brevsprække, hvor der ikke kommer noget brev ind, eller vente ved en telefon, hvor der ikke kommer nogen opringer. Derfor er det godt, at vi udvider ordningerne, således at flere kan komme i uddannelse, idet de selvstændige nu kommer ind i billedet. Det giver så mulighed for job hos selvstændige, hvilket vi lagde vægt på i fjor og ikke kunne få igennem i fjor, men har fået igennem nu.

Vi har lagt vægt på, at også ledige kan få orlov til uddannelse og derved komme ud af

[Per Stig Møller]

køen og nyttiggøre deres ledighedsperiode. Og vi lægger vægt på, at man nu også kan komme til udlandet i forbindelse med ulønnet frivilligt humanitært arbejde og derved nyttiggøre sit humanitære engagement i nogle af verdens alt for mange konfliktområder, hvor mennesker lider nød.

Jeg må sige til Socialdemokratiets ordfører, der nu pludselig sagde, at ydelsen skal være på 100 pct. i fremtiden, at sådan har jeg ikke forstået Socialdemokratiets arbejdsminister i de seneste dage. Socialdemokratiets arbejdsminister har talt om, at der skal være nye systemer efter 1. januar. Det er vi også indstillet på. Vi har også sagt her fra talerstolen, at det går vi gerne i forhandlinger om. Vi har også tilbudt, at disse ordninger forlænges efter 1. januar.

Men dette er altså arbejdsmarkedspolitik; det, vi forhandler her, er arbejdsmarkedsområdet. Og dér er det altså rådighedsbegrebet, der for øjeblikket elimineres i 52 uger, fordi perioden er blevet forlænget, hvilket vi også har foreslået. Men så er man altså ikke til rådighed, og dér tror jeg, det er et udmærket grundprincip, vi har lagt gennem alle disse love i dag, at når man ikke er til rådighed, glider beløbet fra 100 til 80 pct., og så er man til gengæld fri for at være til rådighed. Ellers er det jo ikke særlig attraktivt fortsat at stå til rådighed for arbejdsmarkedet, og så kunne vi jo risikere at ryge ind i meget store flaskehalsproblemer.

Om L 208 skal jeg sige, at uddannelse jo netop er et gode både for den enkelte og for nationen. Her får nu flere muligheder for at komme i uddannelse. De ledige kan som nævnt forlade jobkøen; selvstændige kan dygtiggøre sig og derved forbedre deres muligheder for at udvide deres virksomhed eller bevare den. De kortere perioder med job og a-kasse-medlemskab betyder så også, at flere får muligheder for at komme ud, og det vil sige, at flere får muligheder for at komme ind. Derfor er det også en fordel, at vi nu får indført, at vikaren, der er på arbejdspladsen, ikke skal ud i en ledighedsperiode, hvis der er en orlovsstilling, men kan gå direkte over i den. Det vil være en fordel ikke blot for vikaren, men også for arbejdspladsen.

Jeg synes også, det er en fordel, at vi nu får flere med i forbindelse med styrkelsen af familielivet, og at flere får mulighed for at blive hjemme for at passe deres mindre børn. Oprindeligt var det jo kun de beskæftigede lønmodta-

gere, der kunne gå på forældreorlov, men det er også rimeligt – og det er vi glade for at vi har fået igennem – at de selvstændige får denne mulighed. Det var faktisk urimeligt, at de ikke fik den i fjor. Og det er jo også rimeligt, som jeg sagde indledningsvis, at de ledige kan forlade køen og koncentrere sig om deres børns opvækst.

Det er også vigtigt, at vi har udvidet tilbudsgrupperne, for det betyder, at der kommer flere i arbejde.

At vi har fået en længere periode, er en fordel ikke blot for familielivet, men jo også i forbindelse med uddannelse, idet der er flere uddannelser, man kan tage, når vi er kommet op på 52 uger.

Disse ordninger bør tilsammen begrænse et kommende flaskehalsproblem, hvilket jeg nævnte i mit svar til Socialdemokratiet. Der vil være flere, der er uddannede, og der vil være flere, der vil have fået jobtræning. Erhvervslivet vil få lettere ved at besætte de nye stillinger, når opsvinget kommer, fordi det så vil have mere kvalificeret arbejdskraft at tage af, og det vil være lettere at udvide staben af beskæftigede.

Hovedoverskriften må være, at ledighedsperioden skal nyttiggøres; derfor lavede vi aktiveringsforliget i fjor, og derfor udvider vi det meget gerne i år.

Jeg vil så til sidst sige, at det næste, vi skal i gang med, er også at forenkle alle de mange systemer, vi har. De gør det meget svært at finde rundt for borgeren, for den, der skulle have mod på og lyst til nogle af disse mange ordninger, og det gør det svært ikke mindst for de mindre erhvervsdrivende at se, hvilke ordningsmuligheder der er. Så derfor vi må opfordre arbejdsministeren til nu med næste spadestik at grave ned og få forenklet systemerne.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Når man hører den konservative ordfører og hans argumentation, må man virkelig undre sig over, at han mener, det er bedre at give 100 pct. i passive ydelser, end det er at give 100 pct. til folk, som virkelig er aktive og vil være med til at gøre en indsats. Jeg har svært ved at se, at det synspunkt har andre begrundelser, end at man vil benytte en situation til besparelser. Det kommer der altså ikke noget godt ud af.

[Ole Vagn Christensen]

Det er også det, man har kunnet konstatere: at den sats skal hæves, og som jeg har forstået arbejdsministeren, har hun også talt om, at der vil være visse situationer, hvor hun også finder at det vil være rimeligt at gennemføre det.

Men lad os tage den dyst. I Socialdemokratiet har vi den opfattelse, at det også skal kunne betale sig at være aktiv i stedet for at være passiv.

(Kort bemærkning).

Per Stig Møller (KF):

Det er jo lige netop derfor, at vi lavede aktiveringsforliget i fjor. Det er os, der har sat det arbejde i gang, der hed »fra passiv til aktiv«. Det er der ingen tvivl om.

Når jeg hører Socialdemokratiet, opfatter jeg det igen, som om regeringsgrundlaget er ved at bryde sammen. Det har vi jo allerede oplevet flere gange i dag og altså også nu, for nu blæser Socialdemokratiet på de besparelser, som skulle finansiere arbejdsmarkedspolitikken. Det vil sige, at Socialdemokratiet står her og henter penge udefra til arbejdsmarkedspolitikken.

Så må jeg spørge Socialdemokratiet: Vil man øge statens udgifter, eller vil man øge skattetrykket, når man pludselig blæser på besparelsesprincippet? Det, det drejer sig om, er, at vi her har en arbejdsmarkedspolitik, hvor dette har været en del af finansieringen. Den blæser Socialdemokratiet nu på. Hvor henter Socialdemokratiet pengene? Hos skatteborgerne? Eller ved øget underskud, dvs. hos næste generation?

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Nu håber jeg ikke, at hr. Per Stig Møller er økonom, for så er der i hvert fald noget, som hr. Per Stig Møller får brug for: at anskueliggøre, hvad det er for et universitet, der har givet ham denne økonomiske belæring.

Sådan som jeg oplever situationen, og sådan som vi oplever virkeligheden, er der ingen, der gør brug af ordningerne, og det betyder, at de besparelser, man har prøvet på at opnå, i virkeligheden er blevet til noget fiktivt, noget, der ikke eksisterer i virkelighedens verden. Man udbetaler fortsat 100 pct. i stedet for at få noget, som vi kunne være fælles om, som kunne

udvikle, og som kunne nyttiggøre hele ledighedssituationen. Det er den debat og den polemik, vi meget gerne indgår i en drøftelse af, således at vi kommer til at tale om de reelle økonomiske forhold.

Helge Sander (V):

I erkendelse af de mange ledige har Venstre indgået et forlig om en justering af den aktive-ringsaftale, som vi lavede i maj sidste år.

Det er vist ikke ubekendt for nogen, at arbejdstilbud og uddannelsesstilbud og alle de forskellige ting, vi har koblet på, ikke er tiltag, vi får ubetinget ros for. Mange af de kunstige ordninger giver os i hvert fald ofte flere skældud end skulderklap, fordi de generer det ordinære arbejdsmarked og giver en urimelig konkurrenceforvridning.

Derfor vil vi også gerne fastslå, at alle de forskellige tiltag, som vi har diskuteret i de seneste år og har på dagsordenen i dag, er forsøgsordninger, som udløber med dette års udgang.

Det vil vi meget gerne fastslå, og vi vil også gerne sige, at mange af de ting, vi har stykket sammen, ikke er udtryk for, at vi legitimerer disse kunstige ordninger for bestandig.

Vi mener faktisk, at man – lidt i forlængelse af det, der udspandt sig under den seneste debat – skulle kaste det hele over bord og starte på en frisk med noget, der er betydelig mere effektivt og betydelig enklere, således at alle arbejdsmarkedets parter og alle involverede kan forstå det. For vi ved jo alle sammen, at det er et problem alene at finde rundt i den jungle, som vi jo har været med til at lave alle sammen.

I øvrigt vil jeg gerne herfra kvittere for den invitation, som statsministeren har udsendt her over middag til folketingspartiernes arbejdsmarkedsordførere, således at vi får mulighed for at deltage i regeringens konference om orlov og uddannelse, der skal finde sted i næste uge. Det er vi selvsagt meget tilfredse med. Vi har også store forventninger til den, for vi håber og tror på, at man vil lægge noget på bordet, der har betydelig større perspektiv i sig end det, vi tidligere har oplevet på dette område.

For så vidt angår de tre forslag, forhandlingen drejer sig om her, vil jeg gerne pege på fire forhold, som vi synes det vil være positivt trods alt at få afprøvet i de sidste måneder af 1993.

[Helge Sander]

Det gælder først og fremmest forslaget om, at de forsikrede selvstændige, herunder medarbejdende ægtefæller, nu sidestilles med lønmodtagere, så de også får mulighed for at få orlov til at passe børn eller uddanne sig.

Vi er også tilfredse med, at der i denne aftale indgår en to ugers oplæringsperiode, hvor arbejdsgiverne får refusion svarende til dagpengene. Det tror vi kan være et positivt element. Og vi synes også, det er helt rimeligt, at man hertil knytter en periode på 13 uger som et minimum.

Det tredje, jeg gerne vil nævne, er den mulighed, man som ledig nu har for at rejse til udlandet med dagpenge. I den forbindelse er der to forhold, som det er væsentligt at understrege, nemlig dels at man skal udsendes af humanitære eller kirkelige organisationer, dels at satsen er 80 pct. Vi tror, det er principielt vigtigt, at vi her skelner mellem, om man er til rådighed for arbejdsmarkedet eller ej.

Endelig vil jeg som det fjerde og sidste notere, at de, der er ansat i et vikarjob, kan få lov til at fortsætte i en orlovsstilling. Der stilles altså ikke længere krav om, at det skal være en ledig, der ansættes ved genbesættelse af en orlovsstilling.

Med disse generelle og til slut nogle mere præcise formuleringer om de tiltag, som knytter sig til aftalen, vil Venstre gerne støtte, at vi hurtigst muligt får det ekspederet gennem Arbejdsmarkedsudvalget, sådan at vi kan få det afprøvet i de sidste måneder af dette år.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg vil begynde med at sige, at jeg, da jeg lyttede til Venstres ordfører, et øjeblik følte, at det dog var en befriende ærlig snak, vi hørte, da han talte om alle de lappeløsninger, vi går og laver, og sagde, at vi skulle lave noget, der var langt mere forenklet – ja, for den sags skyld kan jeg tage De Konservatives ordfører med, for han sagde faktisk det samme. Jeg tænkte, at det dog var mærkeligt, de ikke havde gjort det i de ti år, de har haft regeringsmagten. Men det har de jo altså ikke, og jeg kan tilføje, at de såmænd slet var ikke kommet i tanker om disse ordninger, før nogle andre tog dem op.

Imidlertid er det jo efterhånden sådan, at den slags orlovsordninger er det eneste, der duer, for vi ved jo godt, at vi ikke får løst arbejdsløshedsproblemet uden at gennemføre en anden fordeling af arbejdet.

I den forbindelse er noget af det klogeste, man kan gøre, at give arbejdsfrihed til nogle grupper, der trænger til det, i stedet for at lade tilfældig arbejdsløshed råde. Jeg er lige ved at sige til Venstres og De Konservatives ordførere: Lur mig, hvis det ikke er sådan, at vi bliver nødt til at fortsætte med disse ordninger, for der var jo intet, der tydede på, at en 10 års borgerlig periode kunne løse problemet, og der er heller ikke noget, der i øjeblikket siger, at man kan løse problemet uden at bruge den slags ordninger.

Jeg synes, det er godt, at vi nu skaber mulighed for en udvidelse af orlovsadgangen, sådan at både ledige, selvstændige og dem på deltid kan få mulighed for at deltage i disse ordninger – eller i hvert fald den ene af dem.

Jeg synes også, det er udmærket, at vi udvider perioden op til 1 år. Jeg hører til dem, der på SF's vegne hele tiden har sagt, at det, vi skulle have gjort, var at lave en ganske ukompliceret, ubureaukratisk sabbatårsordning, der gav folk mulighed for selv at afgøre, om de ville passe børn, gå på uddannelse eller andet, mens de tog det år.

Det, vi gør med disse ordninger, er jo, at vi binder dem op – jeg er lige ved at sige: næsten som hele dagpengesystemet – i en form for latent mistro til, om folk nu misbruger disse ordninger. Og det er der ingen grund til, for der er jo ikke arbejdspladser til dem. Jeg var lige ved at blive helt bestyrtet, da De Konservatives ordfører sagde, at nu skulle vi passe på, at der ikke kom flaskehalse. Jamen hvor i alverden skulle de komme fra? Der er jo ingen tegn på nogen som helst flaskehals nogen som helst steder undtagen i den sektor, hvor den har været der hele tiden, nemlig for sygeplejerskernes vedkommende, men dér har den været i alle de ti år, vi har haft den anden regering siddende. Vi kan håbe på, at det bliver anderledes i de næste ti år.

Vi siger selvfølgelig ja til, at vi har fået mulighed for at udvide disse ordninger, og takker også for en fredelig og god snak om det, også med de borgerlige partier, som jo også har været imødekommende, for ellers kunne vi ikke være nået hertil, hvor vi er nået.

Men hvis det skal stå til troende, hvad der er blevet sagt her i dag om, at man gerne vil være med i nyordninger fra 1994, men samtidig taler om, at det skal være på 80 pct.-sats, og at

[Lilli Gyldenkilde]

man skal være varsom med rådighedsproblemet, taget i betragtning at det faktisk er arbejdsmarkedet, som ikke er til rådighed for lønmodtagerne, og ikke omvendt, så bekymrer det mig, hvis regeringen vender sig den vej i sit forsøg på at få lavet nyordninger fra 1994, medmindre vi kan gøre kunststykket en gang til og kan få, om jeg så må sige, alle enderne bundet sammen, sådan at vi kan lave det i en fornuftig enighed herinde.

Men ellers vil jeg anbefale, at regeringen ser til den side, hvor vi vil være med til at lave nogle klare, ubureaukratiske sabbatårsordninger til dagpenge. Der er ingen mening i, at der også administrativt skal laves nye beregninger. 10 års borgerligt styre gav aldrig en regelforenkling i det dagpengesystem. Lad os nu håbe på, at vi kan få det med den nye regering, og det kan man få, hvis man også vil gøre dette her ukompliceret i stedet for at fortsætte med, at det skal være så kompliceret, at man skal opfylde så mange regler og normer, og hvad ved jeg.

Endelig vil jeg gerne sige, at skal vi have andre til at tage disse sabbatordninger end kvinder, som gerne vil hjem og passe børn, fordi de er på en lavere arbejds løn end mændene, bliver vi nødt til at se i øjnene, at satsen skal sættes op. Der findes ikke mange maskinarbejdere med 250.000-260.000 kr. i årsløn, som vil tage 1 år ud for at gå og passe børnene derhjemme til 132.000 kr. for 1 år, hvilket er maksimumsatsen, og nu forlanger man, at de skal ned på 80 pct.-satsen, hvis de skal gøre det. Jamen så bliver det jo kun kvinderne, der gør brug af disse ordninger, og så er vi ude i noget, som slet ikke har været meningen med dem.

Derfor synes jeg, der skal tales højt og rent og klart om, at vi skal lave nogle ukomplicerede ordninger, så længe vi har den høje arbejdsløshed. Den dag, hvor vi ikke har den høje arbejdsløshed mere, kan vi begynde at overveje, om disse ordninger skal fortsætte, eller om vi skal pege de grupper ud, der må gøre brug af dem, for at undgå flaskehalse, der kan ødelægge det. Men jeg er lige ved at sige: Den tid, den sorg! Den ligger i hvert fald ikke ligefor. Tværtimod ligger den desværre, vil jeg sige, langt ude i fremtiden.

Vi støtter altså forslagene og siger i øvrigt også tak for invitationen til konferencen, hvor vi skal arbejde videre med aktiveringsordnin-

gerne. Vi har mange bidrag at komme med og kommer med nogle allerede på tirsdag til første behandling, hvor jeg håber vi kan fortsætte denne diskussion.

(Kort bemærkning).

Helge Sander (V):

Jeg tager absolut ikke ordet for at grave grøfter, men for på en god og fredelig måde – for at citere fru Lilli Gyldenkilde – at knytte den bemærkning til hentydningerne til de sidste ti år, at det var mindretalsregeringer, og netop fru Lilli Gyldenkilde ved udmærket, når jeg betænker de mange timer, vi har siddet sammen, at det jo ikke er således, at det, der er sket på dette område, har været udtryk for Venstres eller for den sags skyld, kan jeg også roligt sige, for Det Konservative Folkepartis holdninger. Det synes jeg lige skal siges for en ordens skyld i relation til fru Lilli Gyldenkil- des bemærkninger.

Derudover vil jeg gerne sige, at jeg selvfølgelig var vældig tilfreds med, at fru Lilli Gyldenkilde netop pegede på det afsnit i mit indlæg, hvor jeg talte om forenkling og om, at vi fremover skal forsøge at gøre det ukompliceret. Jeg synes faktisk, det er væsentligt, hvis vi alle sammen holder os det for øje, for jeg er da også nøgtern og må sige til mig selv, at årsskiftet 1993-94 desværre ikke er ensbetydende med, at vi ikke har behov for at gøre noget på dette område. Men jeg ville være glad, hvis der var en bred positiv indstilling i hele Folketinget til, at det, der bliver lavet, er så enkelt, at de, der skal bruge det, kan finde ud af det. Efterhånden er det sådan, at man end ikke på de forskellige kontorer rundt i landet, hvor man skal anvende de ordninger, vi laver herinde, kan finde ud af det, og det er der ikke noget at sige til.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

For det første er det jo netop det sidste, der er problemet, og det skal vi have taget fat i. Det synes jeg ikke vi skal komme i debat med hinanden om, men blot nøjes med at være enige om. Men det forudsætter også, at vi vil lave de forenkledte ordninger, og at vi ikke vil opbygge dem på latent mistro til brugerne af ordningerne. Det er derfor også noget, vi må love hinanden, hvis vi vil lave dette her om.

[LIII Gyldenkilde]

I øvrigt var jeg meget glad for hr. Helge Sanders første bemærkninger, som jo gik på, at ordninger som disse ikke var Venstres kop te. Det er helt korrekt, at det ikke var Venstres kop te, og det er også helt korrekt, at det var en mindretalsregering, og at der derfor måtte forhandles om det. Det var SF, der foreslog disse orlovsordninger. Det var Kristeligt Folkeparti, der først af alle støttede dem, og det skal de have tak for. Så kom De Radikale med og støttede dem, og endelig kom Socialdemokratiet med, og så var regeringen jo nødt til at bøje sig. Sådan var det.

Det er i den forbindelse, jeg bare siger til den nusiddende regering, som jo har sit flertal, forhåbentlig – det er da i hvert fald en flertalsregering på papiret – at de skal være meget varsomme med, hvad de gør. Jeg vil opfordre dem til at lade være med at køre den, om jeg så må sige, konsensuslinje, som blev lagt af mindretalsregeringen, hvor vi fik lavet så meget bras, som man ikke kan finde ud af at administrere uden for dette hus, for det er unødvendigt. Jeg vil råde regeringen til hellere at lave ordningerne selv, hvis den ikke kan nå til enighed med andre om det.

Men vi stiller os gerne til rådighed for at få så gode og enkle ordninger som vel muligt, og ikke noget med 80 pct.-satser, ekstra rådighedsstramninger osv. For det er præcis det, man ude i administrationen går i bund på. Lad os lave nogle ordentlige ordninger.

Poul Nødgaard (FP):

Det er jo hele tre lovforslag, vi har til behandling, og jeg vil tage dem ét for ét.

Lovforslag nr. L 207 indeholder to nye begreber, nemlig at de erhvervsdrivende nu også skal omfattes af de orlovsordninger, der følger af de to efterfølgende lovforslag. Dette synes Fremskridtspartiet er en helt naturlig ting, når der skal være lighed for de forsikrede. Ydelsen foreslås fastsat til 80 pct. af dagpengenes højeste beløb, og det vil jeg gerne vende tilbage til lidt senere.

Derudover vil jeg gerne sige, at det ses klart af det foreliggende lovforslag, at Kristeligt Folkeparti nu er kommet med i regeringen, fordi lægges op til, at ledige, der rejser til udlandet for ulønnet at arbejde for kirkelige organisationer, nu kan få dagpenge. Dette forslag lægger op til, at de humanitære og kirkelige

organisationer, som i mange tilfælde hidtil har udsendt ansatte og dermed aflønnede medarbejdere til tjeneste i udlandet, nu blot kan tære på statslige midler til at drive deres virksomhed og i øvrigt ganske udmærkede arbejde i udlandet. Jeg synes, det er et lille problem, at disse hjælpeorganisationer, som hidtil i mange tilfælde selv har aflønnet de pågældende mennesker, nu tilsyneladende kan lønne dem over dette system.

Noget andet, jeg også vil være nervøs for, er, om det sidste, jeg omtalte her, kan komme ud af kontrol, såfremt man lader sidstnævnte passere.

Jeg kunne f.eks. spørge arbejdsministeren: Hvad bliver det næste? Vi har mange ældre mennesker, der bor ved Solkysten i Spanien, og hvor de ellers bor henne i verden. Hvis de nu bliver syge, kan deres slægtninge i Danmark så også rejse ud at besøge dem i op til et år og få dagpenge? Det, jeg siger her, skal ikke misforstås, men jeg har bare en idé om, at når man laver noget og gør det i en vældig god mening – for det tror jeg egentlig man gør med det her – så har man ikke altid kunnet overskue konsekvenserne af det. Men det kunne jeg eventuelt få arbejdsministeren til at besvare. Jeg går ud fra, det er noget, man også har drøftet i regeringen, når man har sådan nogle lovforslag til behandling. Nu kan man sige, at det sådan set er reparationslove, for der er reelt tale om en revision af de love, den tidligere regering lavede, og som vi må erkende har virket meget uhensigtsmæssigt.

Jeg vil derefter gå til lovforslag nr. L 208. Dette lovforslags formål er at lappe på de bestemmelser, der blev vedtaget i sommeren 1992 vedrørende orlovsydelse til personer, der ønsker at videreudanne sig. Jeg er desværre bange for, at heller ikke dette lovforslag får den effekt, som man gerne ville have det skulle få.

Det er naturligvis godt, at regeringen ned sætter anciennitetskravet, og at man udvider en eventuel orlovsperiode fra 36 til 52 uger. Det er også godt, at der nu åbnes for, at erhvervsdrivende kommer med i en sådan ordning, ligesom det naturligvis også er en forbedring, at det ikke alene er ledige, der kan erstatte personer på orlov, men at også vikarer kan komme i betragtning.

[Poul Nødgaard]

Når alt dette er sagt, vil jeg blot stille det spørgsmål til arbejdsministeren, om hun selv tror, at dette her er vejen til en effektiv nedbringelse af ledigheden. Jeg må desværre sige, at jeg tror, svaret må blive et nej.

Et andet vigtigt forhold, jeg gerne vil have belyst fra arbejdsministerens side, er, hvilke garantier der er for, at virksomhederne tager en ledig eller en vikar ind, når en ansat får orlov til uddannelse. Jeg vil også gerne vide, om de, der søger orloven til uddannelse, kan være 100 pct. sikre på at vende tilbage til deres job, når uddannelsen er afsluttet.

I den forbindelse mener jeg, der kan være en vis forskel på, om den, der søger en sådan uddannelse, sidder i en rimelig fast stilling – det kunne være en tjenestemandsstilling, en funktionærstilling – eller der er tale om f.eks. en løsarbejder på timeløn, der vel nok ikke sidder slet så fast i sadlen som dem, der har funktionærstatus, eventuelt tjenestemandsstatus. Men det regner jeg også med at jeg kan få svar på.

Jeg skal ikke skjule, at Fremskridtspartiet synes, at det ikke er noget helt godt lovforslag. I øvrigt takker jeg også for indbydelsen til mødet den 23. marts vedrørende hele orlovsproblematikken, hvor jeg går ud fra at der kommer noget frem, som skal erstatte det, vi taler om her, som er, som jeg sagde det før, en form for reparation af tidligere vedtagne love.

Jeg vil sige én ting til arbejdsministeren – det kan godt være, hun er klar over det – at vejen ud af ledigheden går gennem erhvervspolitiske initiativer, hvor regeringen må dokumentere, at man vil begrænse omkostningerne for erhvervslivet.

Forleden så vi her i Folketinget, også med arbejdsministeren på ministerstolen, et ATP-forslag, hvor der lægges op til betydelige byrder på erhvervslivet. Derfor gør jeg mig ikke den store forhåbning om, at regeringen vil føre en tilstrækkelig erhvervsvenlig politik. Det er trods alt det, der er vejen ud af alle vore problemer.

Hvad angår lovforslag nr. L 209, kan man ikke genkende til mange af dette lovforslags bestemmelser, set i relation til forslag, som vi netop har behandlet, vedrørende orlovsydelse til uddannelse. Her drejer sagen sig om forældreorlovsydelse, når forældrene i helt op til et år ønsker at passe deres børn under otte år.

Jeg synes, det er helt rigtigt, at forældre, der ønsker at gøre brug af ordningen, ikke kan få deres børn i dagpasning. Men hvorfor gælder en sådan bestemmelse kun for de 0-2-årige? Hvorfor skal forældrene ikke også passe deres børn, når de søger ind i en sådan ordning, fordi deres børn er mellem 3 og 8 år? Det virker helt uforståeligt og uden sammenhæng med, at forældrene får orlov netop for at være med til at passe deres børn og dermed lægge grunden til et godt liv for deres børn. Det kan vi sikkert få en lang pædagogisk diskussion om, og den er jeg mere end villig til at deltage i. Men der er sikkert ikke nogen her, der har lyst til at forklare, hvorfor lovforslaget er udarbejdet, som det nu er, på nævnte område.

Jeg kan se, at de erhvervsdrivende også er kommet med, og det pynter da, at der er skabt lighed mellem de forsikrede; det svarer nogenlunde til det, jeg sagde under omtalen af det andet forslag.

Desværre må jeg sige som ved det foregående lovforslag, at Fremskridtspartiet ikke tror på effekten, og jeg må fremføre, at mange, der sikkert havde lyst til at søge orlov, undlader dette af frygt for ikke at få deres stilling tilbage. Men det skulle glæde mig, hvis arbejdsministeren kunne berolige mig lidt på dette område.

Det er utroligt, at regeringspartierne ikke har drøftet spørgsmålet om barselorlovens længde, hvilket sikkert ville være betydelig mere passende, da man så hjalp børnefamilierne i barnets første leveår, der efter sigende – og det kan jeg bekræfte – er det vigtigste i et barns udvikling.

Vi er naturligvis her inde på det sociale område, men da arbejdsministeren jo nærmest stod og valgte mellem Arbejdsministeriet og Socialministeriet i sin tid, skulle det vel ikke være helt uden for dagsordenen at spørge om noget sådant. I øvrigt vil jeg sige, at jeg synes, der var mange gode tanker i de bemærkninger, fru Lilli Gyldenkilde gjorde, men jeg vil gerne stille et spørgsmål med hensyn til økonomien i de forslag, fru Lilli Gyldenkilde stillede om, at vi skulle se på, hvor meget der skulle udbetales, når en ledig går ud af systemet i et år. Jeg forstod på fru Lilli Gyldenkilde – men jeg vil gerne have bekræftet, at det er rigtigt forstået – at det var sådan, at den mand eller kvinde, der tjener 250.000 kr., ikke skulle nøjes med 132.000 kr., der er den højeste dagpengesats,

[Poul Nødgaard]

men have et endnu højere beløb, for ellers havde pågældende ingen muligheder for at gå ud af sit arbejde i et år. Hvis det er rigtigt forstået – det håber jeg ikke det er – vil jeg gerne spørge fru Lilli Gyldenkilde: Hvor skal de penge komme fra?

(Kort bemærkning).

Glønborg (KRF):

Jeg er naturligvis glad for, at hr. Poul Nødgaard har opdaget, at Kristeligt Folkeparti er med i dette forlig. Jeg vil sige det på den måde, at vi har følt, at vi også har bidraget med nogle gode ideer til at få disse ordninger til at gavne på alle måder, både gavne de arbejdsledige, så de kan få en tilværelse med noget mening og indhold i, og gavne de mennesker i udlandet, som kan nyde godt af den indsats, der bliver gjort, og for øvrigt også gavne samfundskøkonomien, men det er en helt anden snak, og det må ikke mindst glæde hr. Poul Nødgaard.

Men jeg tror nok, der er en fejltænkning hos hr. Poul Nødgaard med hensyn til, hvad der bliver resultatet af dette her. Hr. Poul Nødgaard sagde det på den måde, at nogle organisationer, som hidtil har udført et udmærket arbejde i udlandet – tak for anerkendelsen af dette arbejde, og vi deler synspunktet om, at det er godt og positivt – nu kunne slippe for at betale selv, fordi de nu kunne hente pengene i statskassen.

Jeg kan forsikre hr. Poul Nødgaard for, at det ikke er sådan, tankegangen er hos de organisationer, vi taler om her. De bruger rub og stub – alt det, de kan kradte sammen af skillinger – og det er ikke sådan, at de nu putter dem ned i foret på deres egen lomme, fordi de kan hente dem et andet sted. De bruger stadig væk dem alle sammen, men nu har de mulighed for at få udført endnu mere positivt hjælpearbejde i udlandet. Og der er i allerhøjeste grad et skrigende behov derfor.

Derudover undrede hr. Poul Nødgaard sig over, at der var skelnet imellem børn på 0-2 år og børn på 3-8 år. Jeg vil gøre opmærksom på, at de sidste er i børnehaveralderen, og der står, at man højst kan benytte halvdagsplads. Det er simpelt hen, fordi børn har godt af indimellem at møde nogle andre børn. Og derfor må de have lov til at benytte den som pædagogisk foranstaltning, men ikke som opbevaringsforanstaltning.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Blot til oplysning for hr. Poul Nødgaard, som tydeligvis har misforstået mig. Når jeg talte om, at der næppe var mange maskinarbejdere med 250.000–260.000 kr. i årsløn, som ville gå på en ordning med maksimalsatsen på 132.000 kr., så prøvede jeg at illustrere, at det dog er et højere tal end 80 pct.-satsen, som er på ca. 105.000 kr. Det, der skiller os i denne diskussion, er, om det absolut skal ned på en 80 pct.-sats eller det kan blive på en maksimalsats, som er 132.000 kr. Der er jo ikke tale om, at de skal have et større beløb, og hr. Poul Nødgaard ved jo udmærket, at ordningen med 90 pct. i dagpenge af tidligere indtjening ingen steder passer mere. Det er der meget få der får; det er jo kun de allerlavest lønnede, der får det. Derfor skal vi passe på, at vi ikke laver nogle ordninger, som kun de allerlavest lønnede kan bruge, fordi det er ikke fair, at vi skal lave arbejdsfordeling inden for de allerlavestlønnede grupper. Vi skulle gerne lave nogle ordninger, som de fleste kunne have glæde af. Jeg tror, der er mange, som gerne vil tage på sig at tage et sabbatår til 132.000 kr., men jeg tror, der vil være færre, som vil tage et sabbatår på 102.000–103.000 kr. Det var det, der lå i det, jeg sagde.

Hertil vil jeg gerne føje, at det er vores politik i SF, at vi meget gerne vil have, at man kan få lavet nogle ordninger som disse sabbatordninger og så kan få fagbevægelsen til at indse, at de under overenskomstforhandlingerne må forsøge at finde nogle muligheder for at bygge oven på disse ordninger, sådan at de også kan blive brugt af de faglærte arbejdere, der ligger oppe i den lønklasse. For det er jo meget forlangt af mennesker, at de, hvis de vælger at ville passe deres barn selv et år f. eks., faktisk skal gå ned på halv løn, og det er der altså ret mange af dem der vil komme til at gøre. Der er mange, der vil, og det er godt, men vi skal jo gøre dette her så attraktivt som muligt, og det falder fint i tråd med, at jeg personlig også synes, at fagbevægelsen skal kaste sig ud i nogle andre kampe end dem, vi har set tidligere, og det kunne jo passende være at arbejde for bedre sabbatordninger, bedre uddannelsesordninger og bedre småbørnsorlovsordninger.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (FP):

Først lige tak til fru Lilli Gyldenkilde. Så har jeg forstået, hvad budskabet var, og jeg er også enig i det sidste, nemlig at fagbevægelsen nok skal til ligesom at finde en anden rolle i dette land.

Jeg vil gerne lige sige til hr. Glønborg, at jeg dermed sådan set fik bekræftet det, jeg sagde i min ordførertale, nemlig at mange af de kirkelige og humanitære institutioner, der nu kan sende medarbejdere ud og kan få de 80 pct. – og det bliver vel ca. 100.000 kr. om året – fremover ikke bliver beskåret i de tilskud, de modtager fra forskellig side. Hr. Glønborg bekræftede jo, helt som jeg havde sagt, at det vil sige, at de kan udvide deres aktiviteter. Jeg vil gerne understrege, at jeg har den største forståelse for disse institutioners arbejde også i udlandet, men jeg synes, at det er flot, at Folketinget og dermed det danske statssamfund, fordi vi laver en lov herinde, tager alle disse udgifter på sig og lader tilskuddene til disse kirkelige, kulturelle og humanitære institutioner køre uantastet videre. Det bekræftede hr. Glønborg her fra Folketingets talerstol. Det kan jo være millionbeløb, vi står og taler om. Selv om det er i en god sags tjeneste, vil jeg alligevel sige, at jeg synes, det er lidt for let at komme til sine penge på den måde.

Endelig vil jeg lige sige en anden ting til hr. Glønborg, og det er med hensyn til de 3–8-årige. Jeg har set i lovforslaget, at de vist kun kan få halvdagsbørnehave osv., og det er så et led i det pædagogiske, og hvad ved jeg. Når vi vedtager en lovgivning her i Folketinget som den, der her lægges op til, hvor folk beder om at få lov til at være hjemme for at passe deres børn et års tid og få tæt kontakt med dem, hvad ville der så ske ved, at et sådant barn ligesom de 0-2-årige overhovedet ikke kunne komme i en daginstitution i den periode? Der vil ske det, at kontakten mellem far og mor og dette barn vil blive endnu bedre, endnu mere udbygget. Jeg synes simpelt hen, at det er misbrug af offentlige midler.

(Kort bemærkning).

Glønborg (KRF):

Jamen der må altså være noget, som hr. Poul Nødgaard har misforstået, for ellers ville hr. Poul Nødgaard med hele sin indstilling til samfundsøkonomien stå heroppe og stråle af

glæde over, jo flere der ville benytte den ordning, som vi nu tilbyder her. For hver eneste gang, én vælger at påtage sig sådan et stykke humanitært kirkeligt arbejde i udlandet, sparer samfundet 20 pct. af det, man plejer at give vedkommende, fordi vedkommende går frivilligt ned på 80 pct. af de penge, som vedkommende plejede at få, samtidig med at der bliver lavet et godt stykke arbejde og vedkommende har en god tilværelse. Der er ikke andet at gøre, må jeg sige til hr. Poul Nødgaard: Få smilet på, for det er til gavn for alle! Jeg sagde udtrykkelig: Også for samfundsøkonomien.

Og så må jeg sige til allersidst, at disse humanitære kirkelige organisationer lever jo ikke bare af offentlige tilskud. Jeg vil gøre opmærksom på, at nogle af dem lever 100 pct. på privat indsamlede midler.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (FP):

Jeg har jo kendt hr. Glønborg nu et par år, og jeg synes ikke, at hr. Glønborg plejer at være tungnem, men jeg synes, der er noget, der tyder på det lige i øjeblikket.

Skal vi så ikke skære det helt ud i pap over for hinanden: En kirkelig organisation – som hr. Glønborg brænder stærkt for, og det gør jeg egentlig også selv – har en million kroner til at lave sådan nogle arrangementer for i udlandet, og de har været vant til at bruge den ene million kroner til at sende medarbejdere til det store udland og lave et stykke kirkeligt arbejde. I det øjeblik de samme medarbejdere så kan sendes derned på dagpenge, sparer den kirkelige organisation lønudgiften og kan så bruge den til så meget andet. Det kan måske også være en god ting, det er muligt, men det bortforklarer bare ikke, at det er samfundet, der ved kasse 1 udbetaler formidable beløb.

Jeg synes, hr. Glønborg skulle tænke sig lidt om, og jeg ved, at hr. Glønborg er skolelærer, så det skulle være muligt at regne det ud.

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Jeg tror såmænd også godt, at hr. Poul Nødgaard selv kan forstå, hvad det hele drejer sig om. For sagen er jo, at de mennesker, vi snakker om, er mennesker, som ville gå herhjemme på dagpenge og være passive. Jeg mener, at jeg

[Jørgen Estrup]

har hørt både hr. Poul Nødgaard og andre medlemmer af Fremskridtspartiet sige, at det egentlig ikke var nogen fornuftig anvendelse af skatteydernes penge.

Det, som hr. Glønborg har prøvet at forklare hr. Poul Nødgaard, er, at ikke blot er der tale om, at en lang række organisationer, som laver et nyttigt efterspurgt arbejde internationalt – det være sig kirkelige organisationer, Mellempopulært Samvirke eller andre organisationer – nu kan få øget deres arbejdsindsats, men de kan altså også tilgodese aktivitetsbehovet hos dem, der ellers skulle sidde og trille tommelfingre. Det er da fornuftigt.

Når hr. Glønborg så kan forklare, at der oven i købet er penge tilovers, synes jeg, at det er et flot regnestykke. Jeg kan slet ikke forstå, at hr. Poul Nødgaard har brug for en skolelærer til det. Jeg tror, at hr. Poul Nødgaard kan selv.

(Kort bemærkning).

Glønborg (KRF):

Hvis hr. Poul Nødgaard nu ville gå hjem og repetere, hvad der har været sagt fra denne talerstol, tror jeg, at hr. Poul Nødgaard kunne forstå det.

Jeg har selvfølgelig kun været folkeskolelærer, og nu har der også været en universitetslærer på talerstolen. Jeg ved ikke, hvilken form for undervisning der passer bedst til hr. Poul Nødgaard. Men nu har vi prøvet at hjælpe hinanden med at forklare, at det gavner samfundsekonomien, og at det bringer de ledige i aktivitet. Begge dele er klar, fornuftig Fremskridtspolitik.

Den eneste indvending, der åbenbart er tilbage hos hr. Poul Nødgaard, er, at nu sker der en udvidelse af aktivitetsniveauet. Men eftersom hr. Poul Nødgaard lige har sagt, at det var udmærkede opgaver, der blev løst, og at det var godt, de blev løst, så må hr. Poul Nødgaard undskyldte – så forstår jeg ikke, hvad der er i vejen. Det er da bare godt alt sammen.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (FP):

Hele fejlen består måske i, at de herrers undervisning fra talerstolen – henholdsvis som seminarieuddannet og universitetsuddannet – foregår på et sådant plan, at jeg i hvert fald

ikke er i stand til at forstå det, for man vil ikke svare på det, der er det helt centrale, økonomien.

At det er et godt arbejde, der laves, er vi 100 pct. enige i, og lad os så lade være at diskutere kristendom i dag. Det kan vi gøre ved en anden lejlighed, når vi skal have en kirkedebattant.

Det, der er det centrale, er, at der er nogle, der scorer nogle samfundskroner på det her, og det er de kirkelige og humanitære organisationer, og hr. Glønborg sagde i sit første indlæg, at de penge kunne de så bruge til noget andet. Sådant er tingene, og det vil man bare ikke erkende. Det gælder de kirkelige og humanitære organisationer, der får tilskud af det offentlige på forskellig vis, og som hidtil – jeg siger hidtil – har brugt disse penge på at sende folk til det store udland og udføre det her ganske udmærkede arbejde. De kan nu bare sige til de pågældende medarbejdere: Nu kan I blive ansat, hvis I er ledige osv., og så kan I rejse efter disse regler.

Jeg synes ikke, det er helt rigtigt, og hr. Glønborg svarede mig heller ikke – nu er det måske snarere arbejdsministeren, der skulle svare – på dette spørgsmål:

Hvis vi siger ja til den del af lovpakken, som vi her taler om, hvad så i de situationer, hvor f.eks. en dansker gerne vil besøge sine forældre på Solkysten, fordi de ligger og er syge derne? Kan den pågældende så også være der et år på dagpenge? Hvorfor skulle man ikke lige så godt kunne gøre det? Man tager ned og passer sin far og mor, der har valgt at leve deres tilværelse i udlandet! Jeg spørger blot: Er det næste skridt? Og hvad er så næste igen og næste igen?

Jeg synes, man skal lægge alle kortene på bordet og sige, hvor det her ender. Det er det, jeg i al ydmyghed beder henholdsvis skolelæreren og den universitetsuddannede hr. Jørgen Estrup om.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Jeg tror, man i debatten skal undgå hentydninger til medlemmernes private erhverv.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Ja, men så undlader jeg at nævne et tidligere erhverv, men vil alligevel prøve at forklare hr. Poul Nødgaard, at det er ganske enkelt.

[Lilli Gyldenkilde]

Der går nogle mennesker, som er på arbejdsløshedsdagpenge, og i årevis har det været sådan, at de har kunnet sætte sig hen i en krog derhjemme i stuen og afvente enten en telefonopringning, der aldrig kom, eller også et brev, der aldrig kom fra arbejdsformidlingen for at sige: Der er et arbejde til jer.

Er de gået ned og har hjulpet i en Røde Kors-forretning eller en genbrugsforretning for ulandsbistanden, eller hvad de nu kunne have fundet på i sociale, humanitære og kulturelle foreninger, så har det faktisk været halvkriminelt, og de har fået fradrag i deres dagpenge for de frivillige arbejdstimer, de har lagt dér.

Der er da noget fuldstændig rimeligt i at gøre op med det, og det koster ikke en krone, for sandheden er, at disse mennesker arbejder, mens de får deres dagpenge. De vil det her, det er frivilligt arbejde, og der er ingen, der kan anvises ud i det. Selvfølgelig kan man ikke tage ned til Solkysten og alt det dér. Det kan man læse i bemærkningerne til forslaget. Prøv nu at læse indenad! Det er da ikke så svært, vi har da alle sammen gået i folkeskole om ikke andet. Det er ikke så svært at finde ud af, at det handler om sociale, humanitære og kulturelle foreninger, som man kan få lov til at arbejde for i udlandet på en 80 pct.-sats, og det vil sige, at hvis der er statspenge i det, går det ud på, at staten sparer 10 pct. i dagpenge.

Efter Fremskridtspartiets plejer van-filosofi skulle de jo tage imod det her med kyshånd.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Hr. Ole Vagn Christensen en kort bemærkning. Er der flere, der ønsker en kort bemærkning? Vi nærmer os nok rundens afslutning, vil jeg mene.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Jeg kan godt forstå, at hr. Poul Nødgaard smiler. Nu har han kunnet opholde Folketinget i temmelig lang tid med at diskutere, om kontrollen med de kirkelige og humanitære organisationer er stor nok. Jeg har svært ved at se, hvad det er for et kontrolapparat, hr. Poul Nødgaard vil have opstillet, men det kan selvfølgelig være, han vil rundt og kigge i deres kasser og se, om de nu udøver deres funktioner. Han har altså overhovedet ingen tillid til det foreningsliv, der fungerer på det område,

men det skal vi ikke beskæftige os med i forbindelse med den her lov. Det, det drejer sig om, er, at det enkelte medlem nu frivilligt skal kunne fraskrive sig retten til de normale dagpenge ved at tage et job for disse organisationer i udlandet til en langt, langt lavere understøttelse, og det er i hvert fald et bespareelsesprincip.

Det andet – kontrolforanstaltningerne og det, der står om ligningsloven – synes jeg man skal overlade til nogle helt, helt andre at tage sig af. Det er ikke det, der har været Folketingets opgave i den her forbindelse. Det har været at sige: Der skal være mulighed for, at man kan bruge sine dagpenge på den måde. Det er den ret, vi er med til at give. Vi er overhovedet ikke med til at blande os i, hvordan de kirkelige organisationer kører deres arbejde. Det kan da godt være, at vi på foranledning af det, hr. Poul Nødgaard siger, skulle interessere os for det.

Jeg tror det næppe.

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Hvis jeg virkelig troede, at hr. Poul Nødgaard havde svært ved at forstå det her, ville jeg overveje, om vi ikke i fællesskab kunne finde et aftenskoletilskud til et lille kursus. Men jeg tror ikke, det er det, der er problemet. Jeg tror, hr. Poul Nødgaard meget vel har forstået, hvad det her drejer sig om, og i hvert fald i god Fremskridtsånd har forstået det med forskellen mellem de 90 og de 80 pct. Det er jeg helt overbevist om i hvert fald.

Hr. Poul Nødgaards frygt for, hvad der sker med pengene i de kirkelige og humanitære organisationer, er jo aldeles ubegrundet. Hr. Poul Nødgaard ved udmærket ligesom vi andre, at der skal aflægges regnskab, at projekter skal godkendes, at der er nøje kontrol med, hvordan det foregår, og at man ikke kan udsende folk til et hvilket som helst arbejde til 80 pct. af de maksimale dagpenge. Jeg synes ikke, hr. Poul Nødgaard behøver at være så frygtløs, og jeg er også sikker på, at det er han heller ikke, når det kommer til stykket.

Når vi så kommer til spørgsmålet om Solkysten og mulighederne for at tage derned, er det oplagt, som det er sagt fra flere sider, at det kan man ikke efter dette forslag. Men synes hr. Poul Nødgaard virkelig, at det er en god idé at

[Jørgen Estrup]

tvinge folk til at sidde og trille tommelfingre, uanset at de måske kunne lære noget eller kunne øge livskvaliteten på en anden måde, hvis de kunne bruge deres tid bedre end til at trille tommelfingre? Jeg synes, at det, der hedder slip de ledige løs, er en rigtig god idé.

Svend Aage Jensen (CD):

De tre foreliggende lovforslag er et helhjertet forsøg fra regeringens side på at få sat en jobrotation i gang, således at en større kreds af ledige medborgere får mulighed for også i en arbejdsmæssig situation som den nuværende at bevare tilknytningen til arbejdsmarkedet.

Samtidig opfylder lovforslagene et længe næret ønske hos mange om at kunne tage orlov fra jobbet i en kortere eller længere tid, enten fordi de ønsker et sabbatår, ønsker at gå hjemme en tid hos eventuelle børn eller ønsker at gå på kursus. For de fleste har den type ønsker hidtil været urealisable. Det har de flestes økonomi ikke tilladt, men vedtages disse lovforslag, vil muligheden for mange være til stede.

Centrum-Demokraterne finder det godt, at også de ledige og de selvstændige erhvervsdrivende efter bestemmelserne får mulighed for at gå på betalt orlov, forældreorlov og uddannelsesorlov, ligesom også medhjælpende ægtefæller kan opnå ydelse under orlov.

Ligeledes finder CD det positivt, at der gives ledige mulighed for en aktivitetsydelse under frivilligt, ulønnet arbejde i udlandet for en humanitær eller en kirkelig organisation, og jeg tror, at de mennesker, der får den mulighed for at tage til udlandet, er bedre rustet, når de kommer tilbage. Pointen i disse regler er, at de orlovsberettigedes job i orlovstiden besættes med ledige. Vi finder det positivt, at arbejdsgiveren kan modtage et beløb i en 2-ugers-oplæringsperiode, et beløb, der svarer til den pågældendes dagpenge.

Jeg vil til slut udtrykke mit håb om, at disse forslag vil få større succes end de sidste aktiveringstilbud, der blev vedtaget her i Tinget.

Jørgen Estrup (RV):

Den forudgående langstrakte meningsudveksling har unægtelig givet lejlighed til at få afklaret nogle af de lidt mere principielle synspunkter, og derfor skal jeg gøre min ordførertale kort.

Jeg synes, det er vigtigt at bemærke, at det, vi kaldte aktiveringsforliget i maj, og som vi altså nu fortsat kalder aktiveringsforliget i en udvidet udgave, er andet og mere end aktivering af de ledige. Det er altså ikke blot det at gå fra at være passiv til at være aktiv, som det blev nævnt tidligere, men det er i høj grad også et spørgsmål om at sikre, at de, der allerede er på arbejdsmarkedet, får en mulighed for at skabe plads til dem, der ikke er på arbejdsmarkedet, og for at øge livskvaliteten og for at skabe nye uddannelsesmuligheder for dem, der har siddet længe i en stilling. Dermed er der i orlovsmuligheden helt nye principper, som betyder, at byrden ved at skabe mobilitet på arbejdsmarkedet ikke blot ligger hos de ledige. Det synes jeg er en vigtig ting.

Det andet, man kan sige om det nye forlig, er, at vi tager i betragtning, at vi altså var for konservative – for nu netop at understrege den side af det – i det forlig, der blev lavet i maj, men at vi nu tager konsekvensen af, at den konservative linje ikke havde de nødvendige virkninger, og går et lille skridt videre i at prøve på at slippe de ledige løs, nemlig sådan at de ledige nu også kan være med i orlovsordningerne både uddannelsesmæssigt, i relation til familien og – som vi diskuterede det før – også i relation til internationale stillinger.

Dermed er der selvfølgelig noget mere principielt og noget, som nogle vil føle er faretruende, i de nye ordninger, og det undrer mig naturligvis ikke, at det bl.a. er fra den konservative ordfører, der tages visse forbehold. Jeg synes, vi skal kigge et øjeblik på, hvad vi fik ud af de ordninger, der blev lavet i maj, og se den meget begrænsede virkning. Jeg tror, vi er langt fra at sprænge det system, der er bygget op. Derimod skaber vi afgjort nogle bedre muligheder for dem, der i øjeblikket ikke kan finde fodfæste på arbejdsmarkedet. Når vi så oven i købet, som vi prøvede på at skære ud i pap tidligere, kan spare offentlige penge på det og kan være med til at skabe en fornøden international humanitær aktivitet, så mener jeg, der er mange gode perspektiver i det, der her ligger på bordet.

Jeg tror, vi fortsat bliver nødt til at følge ordningerne meget tæt for at se, om vi har ramt præcist, men jeg er ikke i tvivl om, at de nye perspektiver er noget af det, vi skal bygge på, når vi når frem til årsskiftet 1993-94 og skal

[Jørgen Estrup]

finde et system, og dér er jeg meget enig i det, som fru Lilli Gyldenkilde snakkede om tidligere, nemlig at vi skal prøve på at gøre det her mere enkelt, og at vi skal prøve på at løse op for de bundne kasser og give større muligheder for, at de ledige kan udnytte den periode, de har.

Fra radikal side støtter vi meget gerne disse forslag.

Glønborg (KRF):

Forslaget om at give forbedringer i orlovsydelser til udlandsarbejde har to væsentlige fordele: For det første, at vi har forlænget perioden, og for det andet, at vi har givet mulighed for, at vikarer kan fortsætte som afløser. Jeg tror, det sidste er et klart og tydeligt eksempel på reel fjernelse af bureaukrati. Sådan noget kan vi altså også præstere i Folketinget, når vi sidder syv partier og laver det i fællesskab, selv om nogle tvivler på, at sådan noget kan ske.

Forbedringen af muligheden for at gøre noget fornuftigt i den tid, man alligevel går på dagpenge, er også en væsentlig imødekommelse af det menneskelige behov, som enhver har for at se noget meningsfyldt i sin dag. Vi har i mange år været hårde ved de arbejdsløse og forlangt, at de skulle forholde sig meget passive. Jeg synes, det er dejligt, at vi har kunnet løse op for det, og jeg synes, det er dejligt, at vi kunne forlænge orlovsordningerne til et helt år.

Jeg havde i tanken at skulle sige en del pænt om netop adgangen til at tage til udlandet, men den side af sagen har vi behandlet rigeligt, så det skal jeg springe over og så lige bruge mine sidste bemærkninger på forældreorlovsydelser.

Også her er det naturligvis en stor fordel, at man nu kan købe sig fri af forpligtelsen til at stå til rådighed for arbejdsmarkedet. Jeg er helt overbevist om, at det også vil være med til at lette presset på daginstitutionerne, for nu er der nogle, der tør det her. De ved, de har en ordentlig lang periode, hvor de ikke skal stå til rådighed, og hvor der ikke bliver sendt bud efter dem. De kan tilrettelægge deres hverdag, sådan at der bliver betydelig mere tid til samvær med børnene. Det er det, så mange længes efter.

Naturligvis kan man, når man kommer fra Kristeligt Folkeparti, ikke tilbageholde et lille suk over, at dette igen er en ordening, som tilgodeser dem, der er inde i arbejdsmarkedssystemet. Jeg kan ikke lade være med at minde om dem, som har taget forældreorlov for egen regning for længere tid. Jeg synes stadig væk – ja, jeg vil ikke sige, de bliver snydt, for de oplever noget vældigt godt – at de kunne få en lille økonomisk opmuntring. Det må nok blive deres tur næste gang.

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Jeg vil gerne takke for en meget positiv og velvillig behandling fra stort set alle Folketingets partier, og jeg vil med det samme godt tilkendegive, at jeg i hvert fald meget gerne vil bidrage til en hurtig ekspedition af de spørgsmål, der måtte være fra Arbejdsmarkedsudvalget til Arbejdsministeriet. Det kunne være meget nyttigt for os at få eksperter denne her sag i løbet af 1 eller 2 uger. Det vil jeg i hvert fald meget gerne bidrage til, selv om man jo som minister ikke må blande sig i Folketingets udvalgsarbejde.

Jeg har ligesom fru Lilli Gyldenkilde undret mig lidt over den erkendelsesperiode, som Venstre og De Konservative har været inde i i deres argumentation for de forbedringer, der er i det her forslag. Vi, der kan huske tilbage fra april måned sidste år, kan huske, hvor svært det var overhovedet at få lavet den brudflade, der handlede om, at man kunne bruge rotationsordninger og orlovsordninger som et arbejdsmarkedspolitisk instrument, og hvor vanskeligt det også dengang var at få brudt den mur ned, der hindrede, at der var flere, der passede børn og gamle. Men det er da glædeligt, synes jeg, at der er blevet skabt den bredere forståelse af, at hvis vi skal have noget ud af de her orlovsordninger, så skal man lempe på kravene, både hvad angår dem, der skal på orlov, og dem, der skal være vikarer.

Jeg vil også godt her indledningsvis tilkendegive, at jeg godt ville – hvis forligspartierne er med på ideen – komme med et lille ændringsforslag som bidrag til Arbejdsmarkedsudvalgets arbejde. Det hænger lidt sammen med, at vi ikke i lovforslagene har fået taget højde for, at de mennesker, der i dag er på orlov, er på orlov på det gamle grundlag, nemlig 36 uger, og det virker en lille smule skævt og

[Arbejdsministeren]

forkert på mig i hvert fald, hvis de ikke skulle have mulighed for at forlænge deres orlov til 52 uger. Det skal ikke dermed være nogen pligt, men jeg synes ærlig talt, at vi skal give dem, der allerede er gået på orlov, en mulighed for at vælge den lange orlovsperiode, og jeg vil tillade mig at sende sådan et ændringsforslag over til Arbejdsmarkedsudvalgets vurdering og først og fremmest til forligspartiernes vurdering, for vi skal naturligvis være enige om det.

Så vil jeg for det fjerde sige – ikke fordi jeg vil genoptage debatten, som har været meget livlig – om det humane og kirkelige hjælpearbejde, at vi har ikke i dag snakket om, at bistandsklienter også burde kunne tage ud i verden og hjælpe nødlidende. Der kan jeg give den oplysning, at når det drejer sig om punkt 15 i aftalen, som handler om dagpenge og kontanthjælp ved frivilligt socialt arbejde, vil socialministeren administrativt tage det spørgsmål op og sikre, at kontanthjælpsmodtagere også får mulighed for at komme ud i socialt, kirkeligt og humanitært arbejde, og jeg tror heller ikke – ligesom andre har tilkendegivet – et øjeblik på, at de organisationer, som vi her har med at gøre, vil udnytte sådan nogle ordninger. Jeg tror derimod, at de med tak vil tage imod de nye grupper, som kan være med i det hjælpearbejde, som verden i stigende grad har behov for. Der er i virkeligheden tale om, at man kan løse flere opgaver for de samme penge, og så kan man gøre noget godt både for dem, der er bistandsklienter, og for dem, der er på dagpenge.

For det femte vil jeg sige med hensyn til, hvad der skal afløse aktiveringsordningerne – jeg tror, det var fru Lilli Gyldenkilde, der nævnte det – at jeg synes overhovedet ikke, vi skal bruge begrebet aktiveringsordninger. Med de erfaringer, vi har fra de ordninger, vi har lavet her de seneste 10 år, hvor vi har sagt aktivering, aktivering, aktivering, vil vi gerne i regeringen som afløsning for det have nogle ordninger, der giver de ledige nogle muligheder, nogle tilbud, tilbud om frihed, tilbud om uddannelse, tilbud om beskæftigelse. Vi vil ikke, som vi gør i omsorgssektoren, aktivere folk, som om de ikke var i stand til selv at vælge.

Vores politiske forpligtelse er at stille nogle valgmuligheder op for de ledige, som de kan tage imod eller lade være, men i hvert fald nog-

le meget mere regelrette ordninger, hvad jeg tror både hr. Helge Sander og fru Lilli Gyldenkilde var inde på. Det er klart, at der er brug for gennemskuelige, forståelige, regelrette ordninger, hvor man ikke stiller så mange barrierer op for folks muligheder for at gøre det ene og det andet og det femte og det syvende. Det er det, der er opgaven, når vi skal til at lave et nyt system som afløser for denne her tillægsaf-tale.

Hr. Per Stig Møller sagde som en positiv tilkendegivelse – det ved jeg – at det er godt, at de ledige får mulighed for at komme ud i verden og hjælpe, det er godt, at de ledige også får mulighed for at få orlov, hvis de gerne vil passe deres børn, og det er godt, at de ledige ikke – og så kommer ordene – sidder og venter enten ved telefonen eller ved brevsprækken.

Nu er det ikke sådan, at de ledige sidder og venter. De ledige springer rundt fra den ene jobsøgning til den anden. Jeg siger det mere for at fremme forståelsen af, hvor slidsomt det i virkeligheden også kan være at være ledig. Vi har nogle stramme regler, som siger, at man skal dokumentere og bevise, at man står til rådighed for arbejdsmarkedet, så billedet af, at de ledige sidder hjemme i dagligstuen og venter på, at nogle skal ringe til dem, er i hvert fald ikke det billede, jeg har af de ledige. Dette blot som en kommentar til, hvordan vi nu kan se på de her ting.

Hr. Per Stig Møller var også inde på behovet for forenkling og behovet for, at vi skal undgå flaskehalsproblemer. Forenklingen tror jeg er er noget af det, ingen kan blive uenige om, hvad enten man tilhører den ene side af Folketinget eller den anden side af Folketinget. Problemet er jo, at når vi kommer til substansen og det konkrete, så kan det tit være sværere, end vi tror, men i hvert tilfælde bestræbelsen fra regeringen på en forenkling af det arbejdsmarkedspolitiske system er meget stærk, og det kan også godt være, at vi på nogle stræk må gå lidt på akkord med millimeterretfærdighedskravet for at få et enkelt system. Ikke fordi regeringen ikke er tilhænger af retfærdighed som sådan, men fordi jeg tror, at mange af systemets svagheder skyldes dels ønsket om meget stram millimeterretfærdighed og noget meget kontrollerende, dels måske også en mistænkeliggørelse af de mennesker, der skal bruge systemet, og vi har altså meget nidkært lavet nog-

[Arbejdsministeren]

le udviklede ordninger, fordi vi troede, at vi så kunne skabe os det store, klare overblik.

Til dette med flaskehalsproblemerne vil jeg kun sige, at jeg heller ikke kan se nogen flaskehalsproblemer inden for en kort tidshorison, og jeg tror i virkeligheden, at den eneste mulighed, vi har for at undgå dem, er at løfte uddannelsessektoren betydeligt op; derved kan man faktisk imødegå kommende flaskehalsproblemer, og det er jeg glad for at hr. Per Stig Møller pegede eksakt på, for så er der dog en høj grad af enighed mellem regeringen på den ene side og De Konservative på den anden side.

Til hr. Helge Sander, som jeg nok skal lade være med at drille, når han nu sidder i formandsstolen og ikke kan komme til orde, kan jeg nu alligevel ikke nære mig for at gøre den bemærkning, at mange af de kunstige ordninger, som fru Lilli Gyldenkilde også var inde på tidligere, har udviklet sig, er blomstret og groet – også for vildt – i de seneste 10 år, men hvis jeg skal forstå hr. Helge Sanders bemærkning på den måde, at Venstre gerne vil bidrage til nogle regelrette ordninger, siger jeg tak for tilbudet.

Til fru Lilli Gyldenkilde, der nævnte dette med satserne og med, at nogle kan bruge ordningerne og andre ikke kan, vil jeg sige, at vi godt ved, at de aktiveringsordninger, som blev vedtaget den 8. maj 1992, ikke er tilstrækkelige, fordi der er stillet nogle krav med hensyn til anciennitet og ledighed til dem, der skulle være vikarer, og det er i sig selv to meget væsentlige barrierer.

Jeg skal ikke kunne afvise, at satsen også er en barriere, men hvis vi tager en mellemindkomstfamilie, så går en sats på 80 pct. med hensyn til forældreorloven nogenlunde i nul, når man inddrager den besparelse, der kan være ved, at man ikke har sit barn i vuggestue, og den lettelse i skatten, man får, når ens indtægt går ned. Regeringen har ikke taget stilling til det kommende system, men jeg må ærlig talt sige, at der jo også her er tale om, hvilke valgmuligheder folk har, og hvilke konsekvenser de får. Når der er tale om forældreorlov, synes jeg faktisk, det er et reelt valg for mange mellemindkomstfamilier, om man gerne vil have lidt mere tid til sine børn, og det er der meget der tyder på at mange gerne vil. Ifølge de seneste tal, jeg har fået fra Arbejdsmarkedsstyrelsen, indgås der imellem 150 og 200 nye orlovs-

aftaler hver uge på det gamle grundlag, så alt andet lige er det faktisk ikke helt så sort, som vi maler det. Men det kan blive meget bedre, og det skal dette og forhåbentlig også de ordninger, som vi kan nå frem til efter 1. januar 1994, bidrage til.

Mange af de spørgsmål, der har været stillet fra faktisk alle partier, om den kommende orlovsreform, vil jeg besvare ved at sige, at der er en mening med, at regeringen afholder en konference, hvortil vi indbyder så bredt, som vi faktisk gør, nemlig partier i Folketinget, uddannelses- og arbejdsmarkedsordførere, organisationer fra arbejdstagerside, fra arbejdsgiverside, uddannelsesfolk og private erhvervsledere. Det er regeringens opfattelse, at den konference skal give os nogle signaler om, hvad der kan bæres igennem, hvad der kan skabes den bredest mulige forståelse for, hvorledes indgangene til orlov skal være, hvorledes ydelsesniveauet skal være, og hvilke formål det skal have, for der kan være mange formål, f.eks. uddannelse. Vi får måske nogle gode ideer, og jeg kan i hvert fald godt give tilsagn på regeringens vegne om, at vi mener det dybt alvorligt med den konference, og hvis der er partier i Folketinget, der har gode ideer om, hvad man skal medtage og tage hensyn til, hører vi meget gerne om dem.

Det var også lidt af et svar på fru Lilli Gyldenkildes spørgsmål om, hvilken side regeringen vender sig til. Jeg vil ikke sige, at vi kigger ligeud, men vi prøver faktisk at kigge hele spektret rundt, for vi er optaget af at få lavet så god og regelret en ordning som overhovedet muligt, der i øvrigt helst skal hvile på et så bredt forståelsesgrundlag som muligt, og hvis man skal skabe et bredt forståelsesgrundlag i samfundet, er det fornuftigt at skabe et så bredt forståelsesgrundlag som muligt i Folketinget for det, man gerne vil.

Hr. Poul Nødgaard har i virkeligheden fået svar på i hvert fald den del, der handler om humanitært arbejde, så jeg vil blot henlede hr. Poul Nødgaards opmærksomhed på side 15, hvor det meget klart fremgår, hvad det er for nogle organisationer, som kan blive godkendt til at bruge ulønnet arbejdskraft. Der er altså ikke tale om, at folk, der vil ned og passe deres gamle mor eller far på Solkysten, kan blive godkendt; det er måske nok et humanitært arbejde, men det er i hvert fald et mere privat

[Arbejdsministeren]

humanitært arbejde, og det kommer altså ikke ind under denne ordning.

Hr. Poul Nødgaard spurgte også, om jeg troede, at disse ændringer ville skabe fuld beskæftigelse. Nej, det tror jeg ikke de gør. Det er et bidrag til at få sat nogle i gang, et bidrag til at få løst nogle opgaver, et bidrag til at skabe forståelse for, at orlov er brugbar som et arbejdsmarkedspolitisk instrument, og vi finder oven i købet, at det er et så brugbart instrument, at vi vil videreføre det og gøre det bedre, men løse beskæftigelsen kan det selvsagt ikke. Dertil skal vi have en erhvervs politik, en investerings politik, selvfølgelig en omkostningsbevidsthed og en bedre fordeling af det arbejde, vi har. Men når hr. Poul Nødgaard taler om, at det eneste, der kan løse beskæftigelsesproblemet, er omkostningssiden hos erhvervslivet, er jeg nødt til at sige, at vi sådan set igennem 10 år har set, at det i sig selv vitterlig ikke løser det. Når hr. Poul Nødgaard plejer at sige det, handler det mere om lønomkostninger, men vi tror ikke på, at lønomkostningerne i sig selv skaber så store belastninger, at vi ikke kan løse beskæftigelsesproblemet; det er en aktiv erhvervs politik på et helt andet ambitionsniveau end det, vi har set i de sidste 10 år.

Det med børn over 3 år har hr. Poul Nødgaard så udmærket fået besvaret af hr. Glønborg, så jeg skal lade det blive ved det.

Under ét vil jeg selvfølgelig godt takke regeringspartierne ordførere for tilslutningen til forslagene. Jeg tror, at det var hr. Svend Aage Jensen, der havde en meget vigtig pointe i sit indlæg, nemlig at når folk – sådan forstod jeg det i hvert fald – i perioder er væk fra deres dagligdag, hvad enten den nu er en arbejdsplads eller ledighed, og er ude i verden og hjælpe, er de faktisk mere tilfredse, når de kommer tilbage, og den tilfredshed, der skyldes, at et menneske har været ude enten at passe børn eller få en uddannelse, er faktisk også noget, som kommer virksomheden til gode; så der er i virkeligheden en ikke helt uvæsentlig sidegevinst ved, at vi laver disse orlovsordninger.

Hr. Glønborg og andre har spurgt, hvad der får folk til at flytte sig fra arbejdsmarkedet; hr. Poul Nødgaard var sådan set også inde på det. Tør folk flytte sig, når de ikke ved, om de kan komme tilbage igen? Dertil må jeg sige, at frihedsordningerne i dette lovkompleks baserer

sig på en aftale mellem arbejdsgiverne på den ene side og lønmodtagerne på den anden side, og det siger sig selv, at når man indgår en aftale, skal man også holde den. Når lønmodtageren indgår en aftale med arbejdsgiveren, som dermed også giver en garanti for, at arbejdspladsen er der, når lønmodtageren kommer tilbage, skal den også holdes. Vi kan nok ikke i Folketinget gøre det meget bedre end overlade det til en privat aftale mellem lønmodtager og arbejdsgiver, men det er i hvert fald noget af det, som kan få folk til at flytte sig.

Afslutningsvis er der ingen tvivl om, at vi kunne få flere til at turde indgå i orlovsordninger af den ene eller den anden art, hvis der var lidt bedre beskæftigelse, end vi har i dag, og det er sådan set også det, der er regeringens fornemste og vigtigste opgave.

Tak for tilslutningen til forslagene fra stort set alle partier – med større eller mindre nuancer vil jeg sige til hr. Poul Nødgaard at jeg har bemærket, men i hvert fald tilslutning til forslagene hurtige behandling i Folketinget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagene overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Helge Sander):

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 181:

Forslag til lov om forbud mod anvendelse af genetiske test ved ansættelser og ved tegning af pensioner og forsikringer.

Af Rahbæk Møller (SF) m.fl.
(Fremsat 12/2 93).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling